

Til Finanskomiteen

Kopi:
Energi- og miljøkomiteen
Næringskomiteen

DERES REF.:

VÅR REF.: Tina Sletbak-Akerø

Oslo, 7. oktober 2022

Høringsinnspill – «Prop. 142 S – økonomiske tiltak i møte med krigen i Ukraina og ekstraordinære strømutfgifter mv.»

Treindustrien takker for muligheten til å gi innspill. Våre innspill er knyttet til delen av proposisjonen som omhandler ekstraordinære strømutfgifter, dvs. Prop. 142 S (2021-2022): 2.8 Klima og miljødepartementet, Kap. 1428 Enova SF, Post 51 (Ny) Midlertidig energitilskuddsordning til næringslivet ifb. høye strømpriser og 2.6 Nærings- og fiskeridepartementet, Kap. 2460 Eksportfinansiering Norge, Post 26 (Ny) Forvaltning av midlertidig lånegarantiordning. Treindustrien gir også noen kommentarer knyttet til fastprisavtaler på strøm for næringslivet fordi dette henger nøye sammen med innretning og varighet tiltakene i Prop. 142 S.

Treindustrien er bransjeorganisasjon for produsenter av byggematerialer i tre som trelast, impregnert virke og bygningselementer, samt treemballasje og pellets. Våre medlemmer produserer også betydelig bioenergi til eget bruk, er leverandører av bioenergi/fjernvarme til sine lokalmiljø eller leverer flis til slike anlegg.

Sammenhenger og synergier

Det er tette synergier mellom treindustri og andre sektorer, der sagbrukene har en avgjørende rolle for tømmerhogsten og forsyningen til all trebasert industri. Når tømmer hogges, går de fremste og høyest betalte kvalitetene (sagtømmer) til sagbruk og blir til byggematerialer. Lavere og billigere kvaliteter (massevirke) går til annen type industri som treforedling, produksjon av trebaserte plater, papp og papir og biokjemisk industri. Sidestrømmer fra sagbrukene går også til disse formålene, det vil si restråstoffet (flis) som blir til overs når tømmerstokken sages til konstruksjonsvirke, kledning osv.

Prosessindustrien er også avhengig av tilgang til disse sidestrømmene for å nå klimamål, med bruk av trebasert restråstoff som tilslag i sin produksjon. Prisforskjellen på sagtømmer og annet virke er så stor, at uten sagbrukenes kjøp av sagtømmer er ikke hogst økonomisk forsvarlig. Det er avgjørende med lønnsom avsetning i alle deler av verdikjeden, og sagbrukene er slik sett selve lokomotivene i den skogbaserte verdikjeden. Dersom treindustrien ikke klarer å opprettholde drift og lønnsomhet, får det store negative ringvirkninger også for andre sektorer, inkludert leveranser av fjernvarme.

Markedssituasjon

Treindustrien legger bak seg to historisk gode år, med betydelig etterspørsel etter byggematerialer under pandemien. Industriutvikling er kapitalkrevende og betyr investeringer i mange hundre-millioners klassen i maskiner, utstyr og produksjonsanlegg. Treindustrien har historisk hatt svært lave marginer på 2-4 %, som har gitt et etterslep i investeringer. De gode marginene de siste to årene har gjort det mulig å sette i gang

nødvendige investeringer, i tråd med målsetningene i grønt industriløft. Investeringer står nå i fare grunnet høye strømpriser og markedssvikt som rammer byggenæringen samtidig.

Det har vært en dramatisk endring i markedet for byggevarer fra 2. halvår 2022.

Det er fortsatt høy aktivitet og kapasitetsutnyttelse i de utførende leddene i bygg- og anleggsnæringen, men dette er i stor grad basert på allerede igangsatte prosjekter. Det er flere tegn til at dette vil snu bratt og raskt. Medlemsundersøkelsen til NHO viser en kraftig oppbremsing i nye ordrer. Salget av byggevarer i tre som konstruksjonsvirke og annen trelast falt med mer enn 39 % i juni og juli i år, sammenliknet med de samme månedene i fjor. Sammenliknet med 2019 som var et normalår før pandemien var nedgangen på hele 28 %. Samtidig melder Boligprodusentenes forening om kraftig fall i salg og igangsettelse, der salget av nye boliger i juli og august i år er 29 % under 2021. Det er i tillegg varslet vesentlig brems i offentlige prosjekter. Dette vil samlet medføre store konsekvenser for byggenæringen som Norges største fastlandsnæring og som sysselsetter folk i hele landet.

Strømsituasjon i treindustrien

Samtidig som markedet svikter øker kostnadene til bedriftene, særlig på grunn av den enorme økningen i strømpriser. Bedriftene i Treindustrien er lokalisert i ulike strømregioner, der det store flertallet ligger i strømsonene i sør og øst som har hatt størst prisøkning. Ulike strømpriser i regionene gir konkurransevridning, ikke bare nasjonalt, men også mot Sverige. Flere av sagbrukene i Sverige ligger i mer gunstige strømregioner og konkurrerer i det samme markedet med norske bedrifter med høyere strømpriser.

Bedriftene i treindustrien har i stor grad spotprisavtaler og/eller fastprisavtaler på strøm, der mange av fastprisavtalene utløp i 2022 eller utløper i 2023. Det er ulik grad av sikring, og mange har svært dårlig sikring. Flere bedrifter opplever nå dramatiske kostnadsøkninger på strøm.

Produksjonen i treindustrien er klimavennlig med hele 72 % selvforsynt bioenergi, 25 % elektrisitet og kun 3 % fossil energi. Til tross for at elektrisitet kun står for 25 % av energibruken utgjør det store summer, og de økte strømkostnadene gir store utslag på bunnlinjen i bedriftene. Det er pr. nå ikke mangel på likviditet, men omfattende fall i salg kombinert med økte strømkostnader leder mot tap framover. Med utgangspunkt i driftsresultat i et normalår vil strømpriser på dagens nivå spise opp hele driftsresultatet og gi røde tall på bunnlinjen for flere bedrifter. Bedrifter i treindustrien har allerede permittert eller står overfor permitteringer.

Låneordning og energitilskuddsordning

Det er foreslått å opprette en midlertidig lånegarantiordning som skal gi tilgang på banklån for strømintensive bedrifter som står i akutt likviditetsmangel som følge av høye strømutfgifter. Det legges videre opp til en energitilskuddsordning som skal dekke deler av strømintensive bedrifters strømkostnader og samtidig stimulere til investeringer i energisparing og -produksjon. Bedriftene i treindustrien kommer ikke inn under noen av ordningene. Ordningene tar utgangspunkt i strømkostnader på minst 3 % av omsetning, og er ikke tilpasset type produksjon i vår bransje der råvarekostnader utgjør rundt 65 % av omsetning.

For et bredere spekter av næringslivet er det mer nærliggende å se på strømkostnader som andel driftskostnader iht. regnskapslovgivningen. Hvis man for en typisk bedrift i treindustrien ser på andre driftskostnader iht. regnskapslovgivningen vil strømkostnader kunne mangedobles. Strømkostnaden som historisk utgjør typisk 6-8 % kan øke til over 60 % dersom strømprisen øker til 5 kr/KWh, og dermed gi negative resultater. Byggenæringen

kjennetegnes av relativt lave marginer, er en sterkt konkurranseutsatt sektor og inntjening er i stor grad basert på volum. Andre driftskostnader vil være mer representative for virksomheter som er typiske i byggenæringen, hvor man ikke kan hente tilbake økte strømkostnader i prisen på varer.

Det er positivt at energitilskuddsordningen skal stimulere til tiltak for energieffektivisering. Det er samtidig en utfordring at denne støtten blir forbeholdt bedrifter i akutt likviditetskrise. Mange virksomheter vurderer å investere i solcellepanel og biobasert strømproduksjon basert på restråstoff fra egen produksjon. Om disse vurderingene ender ut i en investeringsbeslutning, vil dette redusere presset på strømmettet og bidra til økt nasjonal forsyningsikkerhet i krise og krig. Regjeringen bør bidra til at disse vurderingene ender ut i en investeringsbeslutning gjennom en høy avskrivningsprosent og engangstilskudd fra ENOVA.

Ordningene for lån og energitilskudd er ment som midlertidige tiltak for bedrifter i akutt likviditetskrise. Bedrifter i treindustrien mangler ikke likviditet i øyeblikket, men situasjonen er i rask endring. Det er en forutsetning at det etableres et velfungerende fastprismarked fra nyttår, der bedrifter som ønsker det har mulighet til å inngå avtaler om langsiktig prissikring til fornuftige priser også for kortere bindingsperioder, dvs. ned mot 2-3 år. Om dette ikke skjer, vil det være behov for å videreføre ordningene også etter årsskiftet. Dersom låne- og støtteordningene blir utvidet utover planlagt periode, ber Treindustrien om at vårt innspill til innretning basert på strømkostnad og driftsresultat tas i betraktning. Vi viser for øvrig til NHO og BNLS høringsvar.

Fastprisavtaler og forutsigbarhet

For å kunne fortsette å drive levedyktig virksomhet er bedriftene avhengige av forutsigbare rammebetingelser. Det er ekstra alvorlig for Treindustrien at vår bransje er foreslått utelatt fra regelendringen som skal gi gunstigere fastprisavtaler på strøm. I forbindelse med fremleggelsen av denne proposisjonen ga Næringsministeren uttrykk for at ny ordning for fastprisavtaler som skal på plass fra nyttår ses som det viktigste strømtiltaket for næringslivet. Ved å endre grunnrentebeskatning for fastprisavtaler er målet at næringslivet kan tilbys rimeligere og forutsigbare avtaler med varighet på 3, 5 eller 7 år. Det er imidlertid foreslått en avgrensning mot NACE-koder som er dekket av eksisterende regelverkstilpasning for industrikraftavtaler. Dette omfatter bl.a. virksomhet innen produksjon av trelast og varer av tre.

Bedriftene i Treindustrien benytter ikke industrikraftavtaler i dag, og svært mange har ikke mulighet til å benytte slike avtaler grunnet krav til svært høyt strømforbruk på minst 150 GWh og 7 års bindingstid. Bedriftene i vår næring risikerer dermed å stå utenom alle ordninger. De kan verken få industrikraftavtaler eller gunstige fastprisavtaler som resten av næringslivet. Dette vil være svært urimelig, og Treindustrien forutsetter at også bedriftene i vår næring får del i den nye fastprisordningen. Videre er det viktig at denne følges opp slik at fastprisavtalene som tilbys i markedet faktisk er brukervennlige og til å leve med for næringslivet. Forutsigbarhet og like konkurransevilkår er svært viktige når ordninger om fastprisavtaler utvikles. Treindustrien viser også til vårt høringsinnspill til Finansdepartementet om «*Kontraktsunntak i grunnrenteskatten knyttet til fastprisavtaler for strøm*».

Energieffektivisering

Treindustrien er enig med Regjeringen i at man må bruke kraften mer effektivt, dette er presserende i en utfordrende tid med knapphet på energi og høye strømpriser. Vi stiller oss derfor bak intensjonene om å stimulere til investeringer i energisparing og -produksjon. Treindustrien vil derfor også trekke fram energieffektivisering av bygg som et viktig tiltak. Energieffektivisering av bygg har et potensiale på 13 TWh i redusert strømforbruk ifølge NVE, og SINTEF anslår hele 23TWh. I en tid med markedssvikt og dramatisk økning i

strømkostnader, vil stegvis energieffektivisering bidra til å trygge arbeidsplasser og samtidig tette energitap i bygninger.

Treindustrien forstår at det må strammes inn på offentlig pengebruk for å unngå høyere inflasjon, økte renter og en forlengelse av den vanskelige økonomiske situasjonen. Høy inflasjon og økte renter vil også bidra til å forverre markedssituasjonen for bygg- og anleggsnæringen. Det er heller ikke levedyktig på sikt at næringslivet skal være avhengig av støtte- og låneordninger. Det viktigste Regjeringen og Stortinget nå kan bidra med er forutsigbarhet gjennom eksempelvis fastprisavtaler som er til å leve med for bedriftene, og tiltak som stimulerer markedet, som energieffektivisering av bygg. Dette vil bidra til å opprettholde en viss aktivitet og produksjon i byggenæringen og samtidig være med å tette energitapet i bygg slik at energi kan frigjøres til andre formål.

Med vennlig hilsen
TREINDUSTRIEN

Heidi Finstad
Adm. Direktør